

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านนูดาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา



นางภัทริญา จันทรัมย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

ISBN...

บทคัดย่อ

กัทริญญา จันทรัชย์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านบุคคาล

อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.ดร. วิศิษฐ์พร วัฒนาวาทิน, 68 หน้า

ISBN

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมืองเมื่อจัดตั้งกองทุนและได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจึงได้มีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยให้บัณฑิตกองทุนเป็นผู้ประเมินซึ่งวัตถุประสงค์ในการประเมินคือเพื่อให้ทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบุคคาลว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้หรือไม่และเพื่อให้ทราบปัจจัยด้านบวกด้านลบที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้านกำหนดหรือไม่โดยใช้ชีพชีโมเดลเป็นรูปแบบในการประเมิน และใช้บร.1-12 เป็นเครื่องมือในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต จดบันทึก การสัมภาษณ์ และการจัดเวทีประชาคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านบุคคาลพบว่าชาวบ้านเขียนโครงการขอเงินไม่ค่อยได้เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ของกองทุนและเขียนหนังสือไม่ค่อยได้ และในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนเป็นไปด้วยดีเนื่องจากเป็นผู้ที่เคยผ่านงานมาแล้วและเป็นผู้ที่เสียสละ ชาวบ้านได้มีการพึ่งพาตนเองเช่นกระบวนการสรรหาคณะกรรมการกองทุน การร่างระเบียบกองทุนซึ่งมีการประชุมตามความเหมาะสมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งหรือตามความเหมาะสมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน การเกิดกองทุนหมู่บ้านได้นั้นเริ่มจากชาวบ้านมีความสามัคคีร่วมมือกันประสานงานจัดตั้งกองทุน และมีความต้องการอยากให้มีกองทุนเกิดขึ้นเพื่อที่จะได้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น อีกทั้งคณะกรรมการกองทุนมีคุณสมบัติครบตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนและส่วนใหญ่มีความพร้อมและเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชาวบ้านสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับมีการวางแผนจัดสรรผลประโยชน์จากกองทุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านทั้งพัฒนาคนและพัฒนาสิ่งแวดล้อมรวมถึงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและสาธารณประโยชน์ ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านบุคคาลบรรลุเป้าหมายได้แก่ลักษณะความเป็นอยู่แบบเครือญาติซึ่งก่อให้เกิด

ความรักใคร่ปรองดองกัน ส่วนใหญ่มีอาชีพและรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัวได้เพิ่มมากขึ้น
เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ไม่ต้องไม่ทำงานที่อื่นทำให้เกิดความอบอุ่นเพิ่มขึ้นภายใน
ครอบครัว ส่วนปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านนุดาลได้แก่ การมี
หนี้สินเดิมอยู่ก่อนที่จะมีกองทุนเงินด้านเข้ามา เช่น หนี้สินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การ
เกษตร และหนี้รายทุนนอกระบบ โดยเฉพาะหนี้สินของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน เกิดการสร้างองค์กร
เครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านนุดาลและกองทุนหมู่บ้านอื่น ในตำบล
เดียวกัน การจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและระดับตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์
และการแก้ปัญหาาร่วมกันของตัวแทนชาวบ้านในตำบล ไชยมงคลและตัวแทนคณะกรรมการกองทุน
แต่ละหมู่บ้าน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านนุดาล มาจากความเชื่อศรัทธาต่อตนเอง
ไม่มีการคดโกงกันภายในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเรื่องการชำระหนี้ การที่ประชาชนในหมู่บ้านมีงานทำ
มีรายได้ทุกครอบครัวทำให้ศักยภาพด้านฐานะการเงินของชาวบ้าน มีความมั่นคง มีความเป็นอยู่ดี
ขึ้น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านก่อให้เกิดความสามัคคีซึ่งเป็น
ผลให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งและยั่งยืน ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินสามารถมีเงินลง
ทุนประกอบอาชีพทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในครอบครัว ทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นภายในหมู่บ้าน
และผลประโยชน์จากกองทุนมีไว้ให้สมาชิกผู้กู้ต่อไปในอนาคต ผลกระทบโดยอ้อม มีเงินทุน
หมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนอุดหนุนเกื้อกูลกันก่อให้เกิดความผาสุกในทุก
ครอบครัว ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอีกระดับหนึ่งด้วย



สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการ
ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. วิศิษฎ์พร วัฒนวาทีน)

กรรมการสอบ

.....
(.....)
.....
(.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและ
การประเมินโครงการ

.....
(.....)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงด้วยดี ผู้จัดทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านบุคคาลที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างค้ำชู ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินการประเมิน ดังนี้

- อาจารย์ ดร. วิศิษฎ์พร วัฒนวาทีน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์ บุญเสริม เสมอกลาง อาจารย์นิเทศก์
- อาจารย์ ดร.พัฒนา กิตติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีการจัดการสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- คุณสุพรรณา เลิศกิ่ง พัฒนากรอำเภอและปลัดอบต.ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงานในพื้นที่
- นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณชาวบ้านบุคคาลที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้จัดทำสารนิพนธ์ประสบความสำเร็จในชีวิต

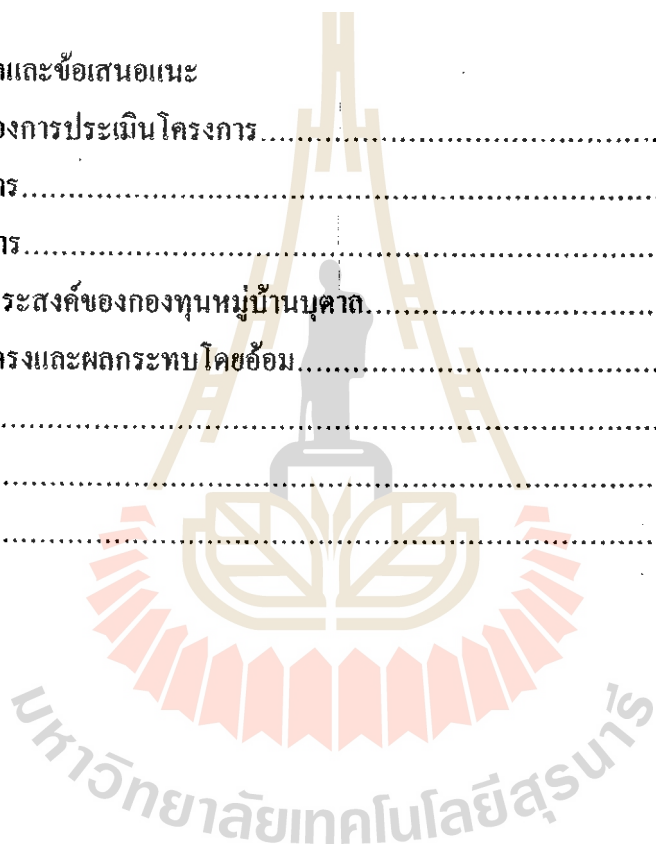
ภัทริญา จันทรัชย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1. บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
3. กรอบแนวความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีการดำเนินงาน.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	5
บทที่ 2. เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	8
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	12
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	

	หน้า
และชุมชนเมือง.....	13
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพพ์โมเดล.....	14
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	14
9. เอกสารหลักวิชาการอื่น ๆ.....	15
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมิน โครงการ	
1. รูปแบบการประเมิน.....	20
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน.....	21
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามรูปแบบการประเมิน.....	22
5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมิน กับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน.....	40
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. สภาพทั่วไปของหมู่บ้านนุศาล	
1.1 ประวัติความเป็นมา.....	43
1.2 สภาพภูมิศาสตร์.....	44
1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคม.....	45
1.4 วัฒนธรรมประเพณี.....	45
1.5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร.....	46
1.6 ผู้นำชุมชน และการรวมกลุ่มและปัญหาท้องถิ่น.....	46
1.7 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา.....	48
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน	
2.1 วัตถุประสงค์ข้อ 1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	48
2.2 วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวาง	

	หน้า
การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน.....	54
2.3 วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และ ทำให้เกิดความเชื่อมโยงกันระดับหมู่บ้านและตำบล.....	55
2.4 วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของ ประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	56
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล.....	57
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	61
2. วิธีการดำเนินการ.....	61
3. ผลการดำเนินการ.....	61
4. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านขนาด.....	62
5. ผลกระทบโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อม.....	63
6. ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	67



สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ระบบการทำงานของกองทุนหมู่บ้านนุดาล ในรูปแบบ ซัพพลายเชน.....	3



สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. องค์ประกอบการประเมิน.....	23
2. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท.....	24
3. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัยนำเข้า.....	29
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ.....	32
5. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและ วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต.....	37
6. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมิน กับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน.....	41

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ปัญหาความยากจนโดยกำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้น เศรษฐกิจในฐานะรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2544:1)

หมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2544 และได้รับขออนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2545 เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน และผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้านบุคคาล นี้มีระยะหนึ่งแล้วจึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1 บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความสามารถในการบริหารการจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านบุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของบ้านบุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในบ้านบุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบแนวความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านบุตาลครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) ตามที่กำหนดไว้ในสารนิพนธ์ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริหารรายบุคคลและหมู่บ้าน

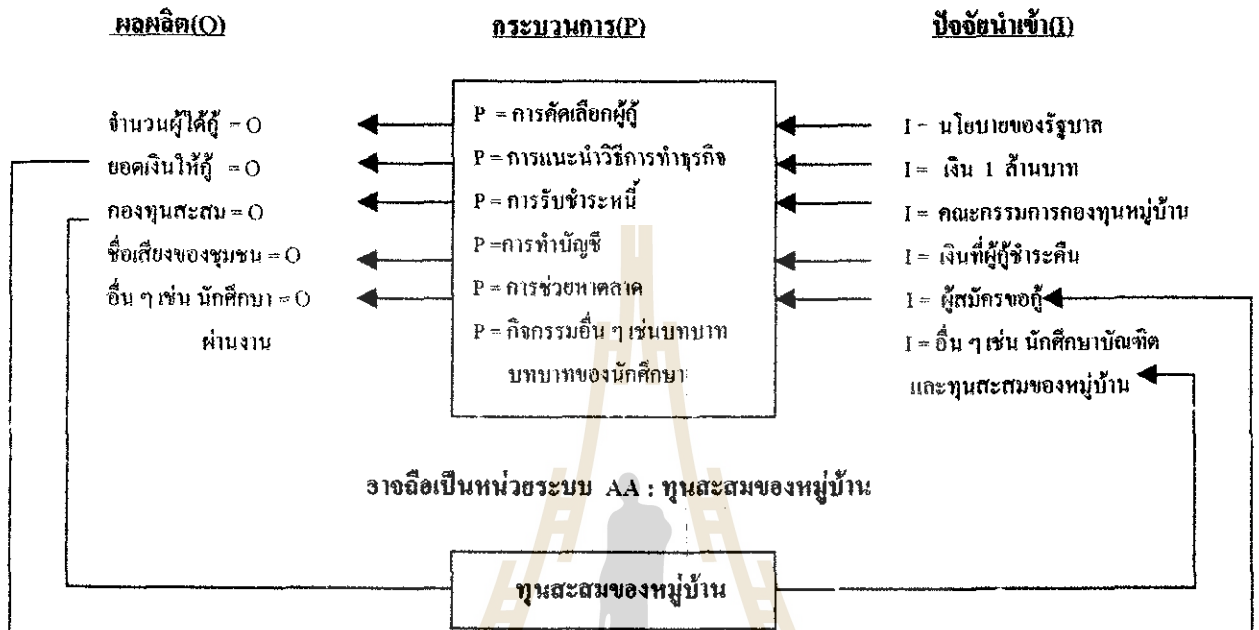
I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้า

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการ

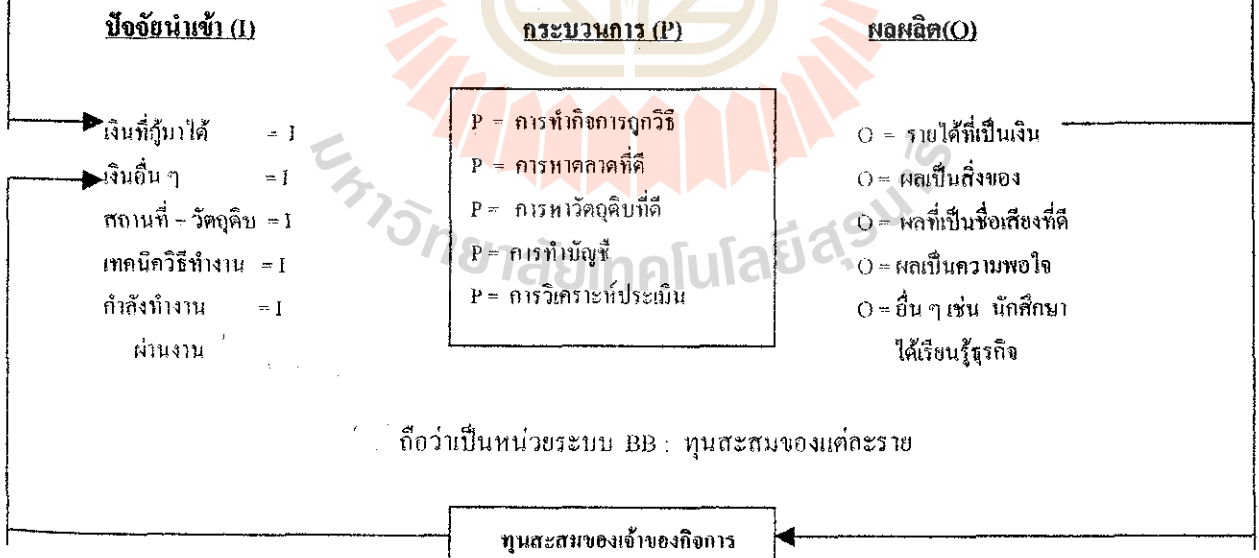
P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิต

เมื่อนำ ซีพีพีโมเดล มาประยุกต์ใช้กับองค์ประกอบในการประเมินผล กองทุนหมู่บ้านบุตาลในรูปแบบของ “ซีพีพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบ สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางแผนภาพต่อไปนี้

หน่วยระบบ A: หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้



หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้แต่ละราย (B1.....Bn)



บริษัท C

- C1 = ประวัติดหมู่บ้าน
- C2 = สภาพภูมิศาสตร์
- C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคม
- C4 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร
- C5 = ผู้นำชุมชนและการจัดตั้งกลุ่ม
- C6 = โครงการพัฒนา

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านบุตล (ที่มา : ปรับปรุงจากชุดวิชาสารนิพนธ์)

จากแผนภูมินี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิกิจกรรมการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิตได้แก่ O ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

ส่วนที่ 3 บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของหมู่บ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายและนโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพโอมเคลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านบุคาลและกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบบร.บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว ก็นำข้อมูลที่ได้อมาจัดแบ่งกลุ่ม

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบสารนิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 บท ได้แก่
 บทที่ 1 บทนำ นำเสนอเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล, วัตถุประสงค์ของการ
 ประเมินโครงการ, กรอบแนวคิดทฤษฎี, วิธีดำเนินการและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน
 โครงการ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเกี่ยวกับ นโยบาย หลักการและวัตถุประสงค์
 ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า
 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544, การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก
 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน, แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน,
 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านบุดาล, โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ
 ชุมชนเมืองและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับ วิธีการประเมินโครง
 การ, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ, เครื่องมือที่ใช้
 ในการประเมินโครงการ, การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการนำเสนอเกี่ยวกับสภาพทั่วไป
 ของบ้านบุดาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
 ระดับหมู่บ้านจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินและผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล

บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน และขบวนการจัดการกองทุน
 หมู่บ้าน บ้านบุดาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนการดำเนิน
 งานของกองทุนหมู่บ้านบุดาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านบุดาล หมู่ที่ 2
 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนา
 ต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลโครงการโดย
 ใช้ระเบียบวิธีวิจัย อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่างๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบและประเมินแบบ ชิพพ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
 - 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
 - 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
 - 9.3 เครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
 - 9.4 ประชาคม
 - 9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 9.6 ธุรกิจชุมชน
 - 9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน
 - 9.8 ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนและรัฐวิสาหกิจขนาดเล็ก อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.1 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 3) การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
- 4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างหรือเพิ่มรายได้การลดรายจ่ายสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน
- 2) ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 4) เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวดดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ.มี คณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 10 คน คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน

ข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวาระคราวละ 2 ปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ผู้ได้รับแต่งตั้งตำแหน่งแทน ดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ในกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระหากยังไม่มี การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิให้ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 3 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งดังที่กล่าว ในข้อ (2) แล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นตำแหน่งเมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- เป็นบุคคลล้มละลาย
- คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- เป็นคนไร้ความสามารถ
- ได้รับจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้ารองประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ถือกรรมการคนหนึ่งที่มาประชุมเป็นประธาน การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุนเมือง
- จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และบริหารกองทุน
- ออกระเบียบที่เกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรประโยชน์ของกองทุน
- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบ
- ออกระเบียบ คำสั่งและประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบ
- รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 1 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ
- ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการ และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน

- จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุน
- ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การติดตามสังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

ข้อ 1 เป็นผู้ที่มิใช่ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

ข้อ 3 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียทางการเงิน

ข้อ 4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

ข้อ 5 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดว่ารอการกำหนดโทษ

ข้อ 7 ไม่เคยถูกให้ออก ปล่อยออก หรือไล่ออกทางราชการ

ข้อ 8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งที่เสียสิทธิ์

ข้อ 9 ไม่เคยเป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมี

วัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากรในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลผลิตด้านการเกษตรและอื่น ๆ เช่น การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ อุสาหกรรมในครัวเรือน เป็นต้น และรายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมาจากจำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ วิธีการคัดเลือกและ วันเวลาคัดเลือกโดยคณะกรรมการที่มีการคัดเลือกจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. การเตรียมพร้อมของหมู่บ้าน คือ ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยคณะกรรมการได้กำหนดร่างระเบียบขึ้นมาแล้วเสนอให้ประชาชนลงมติเห็นชอบ ซึ่งมีข้อระเบียบดังต่อไปนี้

- ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ (การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก)

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้สิน

- ข้อบังคับเกี่ยวกับสวัสดิการหมู่บ้าน

- ข้อบังคับเกี่ยวกับดอกเบี้ย

4. ทุนดำเนินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้จากสมาชิกที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปแบบการถือหุ้น เงินออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาคให้เปล่า หรืออื่น ๆ

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เช่น

- วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการกระจายผลประโยชน์ให้ทั่วถึง

- วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง

-การให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมอะไร และใช้หลักเกณฑ์อะไรในการพิจารณาเงินกู้

-วิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้

-วิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้

-วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งใช้คืนเงินและดอกเบี้ยตามสัญญา (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2544)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านนุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1. ที่ตั้ง ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านนุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อเป็นแหล่งกองทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก

1.2 เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ด้วยการถือหุ้น

1.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

1.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม

3. แหล่งที่มาของกองทุนหมู่บ้านนุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล

2. ดอกผล หรือ ผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน

3. เงินค่าหุ้น

4. คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นผู้ที่พำนักหรืออาศัยอยู่ในหมู่บ้านนุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน

2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบในหลักการของกองทุน และเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน

3. เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

4. เป็นผู้ทีคณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

5. เป็นผู้ถือค่าน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

6. มีเงินถือหุ้นอยู่อย่างน้องหนึ่งหุ้นแต่ไม่เกิน หนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 3.2 ให้มีคุณสมบัติตามข้อ 4 สามารถยื่นสมัครเป็นสมาชิกได้

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 6.1 ตาย
- 6.2 ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ
- 6.4 มีคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 4

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านบุताल หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืม เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินโดยระบุวัตถุประสงค์ในการ กู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท
3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมด หรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็ว
4. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอน ตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
5. การกำหนดระยะเวลาคืนเงินกู้ ระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา
6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงินให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับกองทุน (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2544)

เกณฑ์การพิจารณาเงินกู้หมู่บ้านบุताल หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

1. การอนุมัติเงินกู้สมาชิกที่ประสงค์จะขอเงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอเงิน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
2. ลักษณะโครงการที่สมาชิกเขียนขึ้นจะต้องเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริงและสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน
3. วงเงินกู้สมาชิกรายหนึ่งกู้เงินได้ไม่เกินสองหมื่นบาทต่อคน
4. หลักประกันเงินกู้ อาจเป็นบุคคลหรือหลักทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่ง

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบ จีพีพีโมเดล (CIPP Model)

แนวความคิดของสตีฟเฟิลบีมในการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบจีพีพีโมเดล เพื่อนำมาเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพร้อมของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงาน ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีในการประเมินโดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบจีพีพีโมเดล ดังกล่าวแล้ว

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่าง

ยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักในการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดรวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลการพัฒนาชุมชนที่ใช้วิธีวิจัยเป็นเครื่องมือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งตนเองได้อย่างยั่งยืน
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งข้อมูลหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษาและมีศักยภาพด้านการบริหาร โครงการ
2. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและรายงานผลการวิจัยกองทุน

บทบาทหน้าที่ของนักศึกษา

1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ
 2. ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 3. ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ! กองทุนให้มีประสิทธิภาพ
- (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2545)

9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการพัฒนาดังแต่ต้นจนสุดกระบวนการ

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

- องค์ประกอบทางด้านจิตใจ
- การกระทำ
- การรับผิชอบ

แนวคิดการมีส่วนร่วม คือ การช่วยให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้

เหตุที่เกิดแนวคิดการมีส่วนร่วม

- ความสนใจ ห่วงกังวล
- การตกลงใจร่วมกัน
- ความเคียดแค้น ความไม่เข้าใจ

เงื่อนไขการมีส่วนร่วม

- ประชาชนมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
- การจัดระดับการเข้ามามีส่วนร่วม
- แบบอย่างของคู่มือมีส่วนร่วม
- การระดมการมีส่วนร่วม

9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน เนื่องจากสมาชิกของชุมชนมีความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ และมีความสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน ทำให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน ฟังพาดตนเองและดูแลรับผิดชอบชุมชนได้ (ทวิศักดิ์ นพเกษร, 2542)

9.3 เครื่องข่ายองค์กรการเรียนรู้

ประเวศ วะสี (2536 : 15) การเรียนรู้ของชุมชนเป็นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์จากการ ทำร่วมกันหรือการเรียนรู้โดยการลงมือทำจริงจะก่อให้เกิดปัญญาที่มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการเอา ชนะความยากจน (วิชิต นันทสุวรรณ และจ่านิง แรกพินิจ, 2541)

9.4 ประชาคม เป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ด้วยตัวเอง เช่น การแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการรวม ตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครสั่ง สมาชิกที่รวมตัวกันคิด ร่วมกัน คัดลึนใจ ร่วมดำเนินการร่วมรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ภายใต้อบเขตกฎหมาย และศีลธรรมอันดีงามของสังคมทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีความรัก ความเอื้ออาทร ผูก พัน ต่อกันด้วยความรู้สึกสำนึกในความเป็นเจ้าของชุมชน (สุธีระ ประเสริฐสุวรรณ, 2544)

9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง รูปแบบการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรที่มีการจัดการใช้ประโยชน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมไม่ก่อให้เกิดภาวะความเสี่ยงแก่คนรุ่นหลัง (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2544)

9.6 ธุรกิจชุมชน

การจัดการธุรกิจชุมชนสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

- หน่วยงานของรัฐ
- หน่วยงานอาสาสมัครของเอกชน
- โครงการหลวง
- บ-ว-ร (บ้าน-วัด-โรงเรียน)

ธุรกิจชุมชน คือ กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการหรือช่วยดำเนินการบางส่วนหรือทั้งหมด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้ และการจัดการร่วมกันเพื่อดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมชุมชน อันจะนำไปสู่ความเป็นไปอยู่ที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน (สุริยาวิวัฒน์, เอกสารอัดสำเนา)

9.7 การจัดทำบัญชี ตามกิจกรรมของกองทุน คือ กิจกรรมกองทุน 1 ล้านบาท และกิจกรรมเงินออมของสมาชิกกองทุน การจัดทำบัญชีเพื่อประโยชน์ดังนี้

- เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ควบคุมการรับจ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน
- เพื่อรายงานผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินประจำเดือน และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกและสำนักงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใช้ในการติดตามผลการดำเนินงาน
- เพื่อจัดทำรายงานการเงินประจำปี แสดงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของทุน เพื่อตรวจสอบและรายงานผลให้คณะกรรมการ ทราบ (ทวิศักดิ์ นพเกษร, 2542)

9.8 ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

“ปักธงชัยได้รับเงินกองทุน 178 หมู่บ้าน เน้นอาชีพเกษตรกร 6,118 ราย”

อำเภอปักธงชัย ประกอบด้วย 16 ตำบล มี 205 หมู่บ้าน ซึ่งได้รับอนุมัติเงินกองทุน หมู่บ้าน จำนวน 4 ครั้ง รวม 178 หมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนเป็นพี่น้องเกษตรกรทั้งสิ้นเป็นไปตามนโยบายรัฐบาล ที่ต้องการให้การเงินลงไปหมุนเวียนในพื้นที่ชนบทให้มากที่สุด และการดำเนินงานกระทำ

แบบโปร่งใสให้ทางคณะกรรมการประชุมเอง ส่วนที่ยังเหลือที่ไม่ได้รับเงิน 27 หมู่บ้าน เพราะเนื่อง จาก

1. หมู่บ้านมีสมาชิกกองทุนน้อย
2. ข้อมูลที่ส่งไปไม่ครบถ้วน
3. สมาชิกฝากเงินตั้งจะน้อย

ส่วนเงินที่ถูกลบไปแล้วนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่นำไปประกอบอาชีพดังนี้ ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสุกร เลี้ยงไก่ เลี้ยงโค อุตสาหกรรม ค้าขาย การบริการและอื่น ๆ

การเพิ่มศักยภาพกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

1. จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล 16 ตำบล เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน เพื่อความยั่งยืน

2. จัดเวทีประชาคมสัมมนากรรมการกองทุนชี้แจงการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน/ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน

3. จัดประชุมอบรมกรรมการและற்றுญิกกองทุนหมู่บ้าน

4. จัดโครงการพบปะระหว่างบัณฑิตกองทุนฯ กรรมการกองทุน และอาจารย์นิเทศก์ (อนุมัติเงินกองทุน, โปสนิเวศ, วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2545)

จากข่าวที่กล่าวมาข้างต้นผู้ทำสารนิพนธ์มีความเห็นว่าน่าจะมีการติดตามว่าได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนการเพิ่มศักยภาพกรรมการกองทุนหมู่บ้านครบทั้ง 4 ข้อแล้วหรือยัง

“กองทุนหมู่บ้านได้แล้ว 3,145 ล้าน กก.เปิดเว็บไซต์ตามความคืบหน้า”

ผู้สื่อข่าวรายงานว่าเมื่อวันที่ 9 มกราคม ที่ผ่านมา มีการประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา พิจารณาให้ความเห็นชอบหมู่บ้านที่ผ่านการ ประเมินความพร้อมจากระดับอำเภอแล้วเป็นชุดสุดท้าย จำนวน 5 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านในเขต เทศบาลตำบลจอหอ อ.เมือง นครราชสีมา โดยมติที่ประชุมให้จัดตั้งกองทุนได้ถือเป็นการอนุมัติ ครบร้อยเปอร์เซ็นต์เต็ม

นายประหัด คชประภิชฐ์ พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการกองทุนฯ เผยรายละเอียดว่าจำนวนเงินที่ชาวบ้านยื่นคำร้องขอกู้และได้รับการอนุมัติผ่าน กรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้วนั้น ร้อยละ 82 ถูกนำไปเพื่อการลงทุนด้านเกษตรกรรม ร้อยละ 14 ที่นำไปลงทุนด้านการค้าขายและพบว่ามีคนนำไปเพื่อประกอบอาชีพลักษณะกิจกรรมกลุ่มเพียง ร้อยละ 2.7 ล้านบาทเท่านั้น

ในการประชุมดังกล่าวที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดส่งบัณฑิตอาสาเข้าไปช่วยงานในหมู่บ้านว่ามีมาตรฐานไม่เท่ากันโดยบัณฑิตอาสาในจังหวัดนครราชสีมา สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มี 5 อำเภอ มีลักษณะการปฏิบัติงานค่อนข้างเข้มงวดที่เหลือสังกัดสถาบันราชภัฏ มีแนวโน้มในทางอะลุ้มอล่วยมากกว่า ทำให้กรรมการกองทุนและแม่แต่เจ้าหน้าที่พัฒนาการอำเภอเองสับสนไปด้วย เพราะบัณฑิตบางแห่ง มีการปฐมนิเทศในระดับอำเภอร่วมกับเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการกองทุน การดำเนินการจึงไปในทิศทางเดียวกันแต่บางส่วนไม่มีการประสานงาน การเข้าไปเก็บข้อมูลของนักศึกษาจึงคล้ายเข้าไปจ้องจับผิด และเกิดปฏิกิริยาปรีกัษจากกรรมการหมู่บ้าน

ดังนั้นเพื่อเป็นการประเมิณผลและหาทางป้องกันปัญหาคณะผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนในอนุกรรมการกองทุน จึงได้ร่วมกันจัดทำเวบไซด์ ชื่อ KORAT2002@HOTMAIL.COM โดยยินดีรับฟังความคิดเห็นทุก ๆ ด้าน (โคราฮอินไซด์, ปักษ์แรก มกราคม 2545)

จากข่าวที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทุกท่านที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการกองทุนมาก ซึ่งการเปิดเวบไซด์นั้นจะช่วยให้สามารถร่วมกันผลักดันให้โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสบความสำเร็จและยั่งยืนต่อไป

“กองทุนหมู่บ้าน”

ผมยังมีเรื่องราวตั้งค้างจากจังหวัดอ่างทองอีกเรื่องหนึ่งที่ยากจะเขียน เพื่อสะท้อนฝากไปถึงจังหวัดอื่น ๆ และหมู่บ้านอื่น ๆ ทั่วประเทศ เนื่องจากผมไม่ขัดแย้งในประเด็นที่รัฐบาลจะหาเงินทุนให้แก่หมู่บ้าน แต่ขัดแย้งในประเด็นที่ว่า ชาวบ้านยังไม่พร้อมเท่าที่ควร และถ้าจะพร้อมบ้างก็ไม่เกิน 30 เปอร์เซ็นต์ ของหมู่บ้านที่เราได้อยู่ คือ ไม่อยากให้เงินพรูดเดียวหมด เพราะอาจจะไม่ได้อะไรและไม่เหลืออะไรเลย แต่ดูเหมือนว่ารัฐบาลจะมีความเชื่อมั่นมากโดยตัดเงินส่งเงินลงทุกหมู่บ้านดังที่เราทราบกันดีอยู่แล้ว ดังนั้นควรจะนำเงินไปลงทุนโดยเฉพาะการทำเป็นกลุ่มองค์กรจะดีกว่า การนำเงินไปหารแบ่งกันดูแล้วในที่สุดก็จะใช้หมดไป โดยไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย.

(ชุม, หะหะพาที, ไทยรัฐ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2545)

จากบทความที่กล่าวมาข้างต้นผู้ทำสารนิพนธ์มีความเห็นตรงกับบทความข้างต้นและคิดว่าสมาชิกที่อยู่เงินไปแล้วน่าจะนำเงินไปใช้ในกิจกรรมที่มีความเสี่ยงน้อย หรือเพื่อเป็นการเสริมภาคเกษตรกรรมมากกว่าไปใช้ในการเกษตรโดยตรง อย่าคิดว่าเป็นเงินของขวัญที่รัฐบาลส่งมาให้ก็แล้วกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะ หมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงาน ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2545 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ซิปป์โมเดล ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้านบุคคาลและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.2 การประเมินปัจจัย เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้านบุคคาล ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.3 การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบุคคาล ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.4 การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบุคคาล ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นกลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ เป็นต้น หรืออาจเป็นสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ หรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ก็ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 174) ซึ่งในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประชากร หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในบ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประชากรที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชากร 3 ระบบย่อย ดังนี้

1. ระบบ A คือ ระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้

2. ระบบ B คือ ระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

3. ระบบ C คือ บริษัทยาบาล หมู่ที่ 2 ตำบล ไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545:177) ซึ่งการสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposuse Sampling) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบาล หมู่ที่ 2 ตำบล ไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 85 ราย

กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านบาล หมู่ที่ 2 ตำบล ไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	15	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	85	คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	71	คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน	14	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	518	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	7	คน
2.5 ข้าราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	3	คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านบาล หมู่ที่ 2 ตำบล ไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบาล หมู่ที่ 2 ตำบล ไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และตัวแทนกลุ่มตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (ปร.)

3. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4. การเจาะลึกรายการณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 6 รายมีวัตถุประสงค์การกู้ที่แตกต่างกัน อาจใช้ข้อมูลจาก บรร.11

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บรร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บรร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บรร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บรร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บรร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บรร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บรร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บรร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บรร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บรร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บรร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บรร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายการณี)
- 12) แบบรายงาน บรร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการและผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) สามารถแสดงได้ตามตารางที่ 4.1-4.5 และตารางที่ 5 ดังนี้

4.1 องค์ประกอบของการประเมิน ตามตารางที่ 1.

องค์ประกอบของการประเมิน				
หน่วยงานประเมิน	C	I	F	P
<p>หน่วยงานประเมิน</p> <p>ระดับหมู่บ้าน</p> <p>C1-ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3-สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4-วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>C5-โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C6-ผู้บุกรุกชุมชนและการรวมกลุ่ม และดูว่ามีปัญหาท้องถิ่น</p> <p>C7-โครงการพัฒนาที่ดำเนิน</p> <p>C8-ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I1-นโยบายรัฐบาล ระดับเขต และทางปฏิบัติจากส่วนกลาง (ปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ท้าทายสังคมภาพเป็นภาพ หรือมี ระดับต่างๆ...)</p> <p>I2-การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/ระดับจังหวัด/ระดับตำบล)</p> <p>I3-คณะกรรมการที่จัดทำข้อมูลเบื้องต้น</p> <p>I4-คณะกรรมการของชุมชน(นคร/หิมา/ภูเขามัตถิ)</p> <p>I5-การตั้งชื่อหมู่บ้านหรือสร้างขวัญกำลังใจให้แต่ละกรมและท้องถิ่น</p> <p>I6-เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I7-เงินทุนระดับอื่นๆ ตามระเบียบราชการ</p> <p>I8-ข้อมูลของหมู่บ้าน</p>	<p>PC1-การจัดทำทะเบียนเกษตรกรรายครัวเรือน</p> <p>PC2-การจัดทำทะเบียนเกษตรกรรายแปลง</p> <p>PC3-ระบบบัญชีของชุมชน</p> <p>PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกของชุมชน</p> <p>PC4.1-การรับบัตร</p> <p>PC4.2-การหมดสมาชิก</p> <p>PC4.3-ประเภทสมาชิก</p> <p>PC4.4-การชำระบัญชีสมาชิก</p> <p>PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับเกษตรกรรายแปลง</p> <p>PC5.1-การคัดเลือกผู้</p> <p>PC5.2-การจัดทำเอกสาร-ใบแจกงบการ</p> <p>PC5.3-การโอนเงินให้</p> <p>PC5.4-การรับชำระหนี้</p> <p>PC6-การส่งเสริมการใช้เงิน</p> <p>PC6.1-การแนะนำวิธีทำบัญชี</p> <p>PC6.2-การช่วยเหลือ</p> <p>PC7-การตรวจลงบัญชีการใช้เงิน</p> <p>PC8-การจัดทำรายงานของคณะกรรมการและเผยแพร่ผลดำเนินงาน</p> <p>PC9-การจัดสรรผลประโยชน์</p> <p>PC10-การร่วมพลังของเกษตรกรราย</p> <p>PC11-การตั้งกองทุนและอภิธรรมอื่น ๆ</p>	<p>P1-จำนวนสมาชิกของชุมชน</p> <p>P2-จำนวนผู้ลงทะเบียน</p> <p>P3-ยอดเงินที่ได้รับ</p> <p>P4-จำนวนผู้ลงทะเบียนรายครัวเรือน</p> <p>P5-ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด</p> <p>P6-กองทุนระยะสั้น(ความเคลื่อนไหว)</p> <p>P7-การเงินที่ได้รับจากองค์กร</p> <p>P8-ทัศนคติของชุมชนต่อการพัฒนา(กรรมการ,เกษตรกร) ต่อเมื่อเปิดกองทุน</p> <p>P9-การเกิดเครือข่ายองค์กรในท้องถิ่น</p> <p>P10-ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>	
ระดับกรม/เขต(ผู้)	<p>C9-อ.ใช้พื้นที่(หมื่นและ ๐๙)</p> <p>C10-สมาชิกในครอบครัว</p> <p>C11-เขตตำบล/อำเภอ</p> <p>C12-รายได้ของครอบครัว</p> <p>C13-พื้นที่เงินของครอบครัว</p>	<p>I9-จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ</p> <p>I10-จำนวนเงินลงทุนของหมู่บ้าน</p> <p>I11-สถานที่ในการประกอบอาชีพ</p> <p>I12-วัสดุ อุปกรณ์</p> <p>I13-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ</p> <p>I14-จำนวนแรงงาน</p> <p>I15-วัตถุประสงค์</p>	<p>PC11-การใช้เงิน</p> <p>PC12-การร่วมพลังของเกษตรกรราย</p> <p>PC13-การหมดสมาชิก</p> <p>PC14-การที่บัญชีใช้พัฒนา</p>	<p>P11-ผลที่ได้รับจากวัตถุประสงค์ของการ</p> <p>P12.1-ผลโดยตรง</p> <p>P12.2-ผลโดยอ้อม</p>

4.2 การประเมินบริบทที่มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C1-ประวัติด้านความเป็นมาหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้านชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหนอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึง สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน อาชีพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม(อาชีพหลัก-รอง) คืออะไร อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ศึกษาจากเอกสาร
C-2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตที่ติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์
C-3สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัยตำบล โรงเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 สังเกต

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	3. จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย	5. หมู่บ้าน	
	4. จำนวนและประเภท		
	5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน		
	6. โรงงานอุตสาหกรรม ในหมู่บ้าน		
	7. โรงเรียนในหมู่บ้าน		
	8. โรคที่เจ็บป่วย		
	9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
C4-วัฒนธรรม ประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/ บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้านที่สำคัญ 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตาฯ)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้นำอาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ ตามแบบบร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต
C-5 โครงสร้าง ลักษณะพื้นฐาน และทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ ที่เป็น สาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C-6ผู้นำ ชุมชนการ รวมกลุ่มและ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำที่เป็น ทางการและไม่เป็น ทางการ 2. กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ใน หมู่บ้าน (จำนวน- สมาชิก , ทุนของกลุ่ม , กิจกรรมกลุ่ม , ปีก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ต่างๆ (ชื่อ , อายุ , ความ- เชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต
C-7โครงการ พัฒนาที่ผ่าน มา	1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำ ขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรม ของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี)	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่บันทึกไว้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C-8ความ เข้มแข็งของ ชุมชน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้ เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัว ที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ปรองดอง	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ ตามแบบ บร.2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูล- ดิบสัมภาษณ์ 50 ครัวเรือน)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	8. การรวมกลุ่ม		
	9. การประชุม/เสวนา		
	10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส		
	11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม		
	12. การจัดทำแผนงาน แก้ปัญหาชุมชน		
ระดับรายบุคคล			
C9-อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก / รอง 2. ผลการประกอบอาชีพ เดิม(เพียงพอต่อการ - เลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม
C10-สมาชิก ในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัว และรายละเอียด เช่น จำนวน, อายุ, สถาน ภาพสมรส, ระดับการ ศึกษา, ความสัมพันธ์ กับหัวหน้าครอบครัว การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ ตามแบบ บร.1 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม
C11-สภาพ การอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเอง หรือไม่ ถ้าไม่มี พัก อาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C12-รายได้ ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน 2. ความเพียงพอของ รายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เต็ม
C13-หนี้สิน ของครอบครัว ก่อนกู้เงิน กองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ต่อเดือน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. สัมภาษณ์ เพิ่มเติม

4.3 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัยนำเข้า

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I1 – นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบ สำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบ กองทุนฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2 – การ ประชาสัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการ ประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสาร ประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I3 – คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอ ที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบ คณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะอนุกรรมการ	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I4 – คณะ กรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
15 – การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจ แก่คณะกรรมการ หมู่บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาโครงการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ บร.3 บร.9 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน
16 – เงินกองทุน 1 ด้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
17 – เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มา และการเก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
18 – บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิ การศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส ความสามารถพิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2. คู่มีน้องนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
19 – จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
110 – จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I11- วัตถุประสงค์ การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงิน ตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I12- สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัสดุคิบบใน การประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบ อาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการ ประกอบอาชีพ 3. วัสดุคิบบในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13- ความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I14- จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.4 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่
 ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PC1- การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ พร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน
PC2- การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. การสัมภาษณ์
PC3-ระบบบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้ บัญชีเงินตั้งจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน			
PC4.1- การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ พร.4 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
			3. ศึกษาจากเอกสาร
	4. คุณสมบัติผู้สมัครและ เหตุผล		
	5. ปัญหาอุปสรรค		
PC4.2- การหมด สมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพ และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.3- ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภท สมาชิกและเหตุผล		
PC4.4- การทำทะเบียน สมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันใน การจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียน สมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5- กิจกรรมเกี่ยวกับ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
PC5.1- ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการ ขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการการขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.2- การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการ คัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC5.3- การโอนเงินให้ผู้อื่น	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4- การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์
PC6- การส่งเสริมการใช้เงินกู้			
PC6.1- การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC6.2- การช่วยหาตลาด	1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC7- การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC8- การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC9- การจัดสรรผลประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC10- การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับรายบุคคล			
PC11- การใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายละเอียดของการใช้จ่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12- การหาความรู้เพิ่มเติม	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบบร.6

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC13- การหาค่า	1. วิธีการหาค่า 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำใน การหาค่า	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร



4.5 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1- จำนวนสมาชิกกองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน)	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4
	2. จำนวนสมาชิกที่มีการ เพิ่มเติม/ลดลง (31 ก.ค.2545)	2. ทะเบียนสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
	3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง		
PD2- จำนวนผู้ได้ เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติ ให้กู้	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4
	2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ให้กู้ แต่ละครั้ง	2. บัญชีคุมทูกหนี้	2. ศึกษาจากเอกสาร
	3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ ต่อจำนวนสมาชิกกองทุน หมู่บ้านทั้งหมด (31 ก.ค.45)		
	4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5		
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และ ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ ละครั้ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมทูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ / บร.4 2. ศึกษาเอกสาร
	2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ ทั้งหมด (31 ก.ค.45)		
	3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค. 45		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD4- จำนวนผู้ชำระค่าน้ำตามกำหนด	1. จำนวนผู้ชำระค่าน้ำตามกำหนด (31 ก.ค.45) 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระค่าน้ำตามกำหนด (31 ก.ค.45) และเหตุผล 3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้ที่ไม่ชำระค่าน้ำตามกำหนด	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5- ยอดเงินที่มีการชำระค่าน้ำ	1. ยอดเงินผู้ที่มาชำระค่าน้ำนับถึง 31 ก.ค. 45 จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD6- กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม 17 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7- การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8- ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน	1. ทัศนคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิง บวก/ลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุนในเชิง บวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้อง	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD9-เกิดเครือข่ายองค์กรเรียนรู้(หลังจากทำPC10)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย 	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต (ตัวเอง)
PD-10การเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PD-11 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น 8. รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่มการประชุม/เสวนา 9. การประชุม/เสวนาอย่างสม่ำเสมอ 	1. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2และ บร.7 (จากข้อมูลดิบ 50 ครั้วเรือน)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส		
	11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม		
	12. การจัดทำแผนแก้ปัญหาชุมชน		
	13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของชาวบ้าน		
ระดับรายบุคคล			
PD12-ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้			
PD-12.1 ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ สังเกต
PD12.2-ผลโดยอ้อม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้รับอนุมัติเงินกู้	1. ประสพการณ์ 2. ได้รับการยอมรับจากชุมชน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตามแบบ บร.10

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพโมเดล ซึ่งมีตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลตามแบบการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางที่ 6 ต่อไปนี้

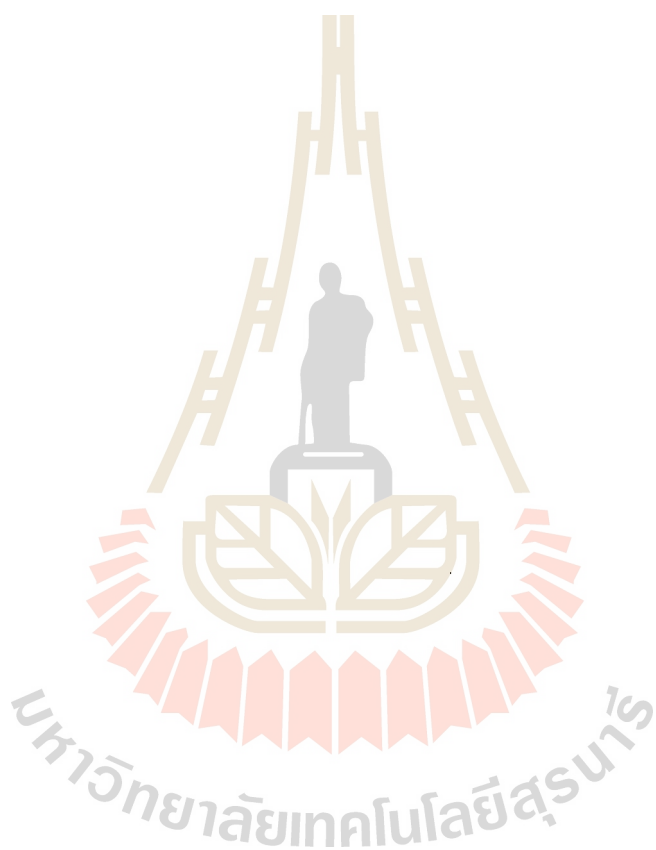
ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1. เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านบุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ		16	PC5	PD1-PD7
สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของ		17	PC9	
สมาชิก		19		
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		14	PC1-PC9	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการ			PCI-PC4	PD9
เรียนรู้และสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้าง				PD10
เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน				
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		12	PC10	PD2-PD6
		15	PC11	PD8,PD12
1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็ง		19	PC10	PD8-PD12
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริม	C1-C8	11-14	PC1-PC10	PD8
และขีดขบวนการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1		18-115	PC11-PC14	
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายขององค์การเรียนรู้		13	PC10	PD9
และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและ		18		
ระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล				
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตาม	C8			PD11
ทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุน				
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ				

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ,2545)



บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบชีพชีพโมเดล ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เพื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของบ้านบุตาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคลแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของหมู่บ้านบุตาล จากข้อมูลตัวชี้วัด(C1-C7)

1.1 ประวัติความเป็นมา (C1)

หมู่บ้านบุตาลเริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2475 หรือประมาณ 69 ปีมาแล้ว โดยมีบุคคลกลุ่มแรกเป็นผู้เริ่มก่อตั้งและมาสร้างบ้านเรือนอยู่ในบริเวณนี้ ซึ่งคนกลุ่มแรกได้แก่

1. นายยอด ทิพย์พันคง ได้อพยพมาจากบ้านพันธุ์คง ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. นายพั๊ด - นางลาด ปรัชกระโทก อพยพมาจากบ้านกระโทก อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
3. นายนวล - นางนิต เต็งผักแวน อพยพมาจากบ้านหนองสาหร่าย ตำบลนกออก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

เหตุที่แต่ละกลุ่มนี้อพยพมาจากบ้านเดิมเพราะ

1. ต้องการขยายพื้นที่ทำมาหากินให้เพิ่มมากขึ้น
2. บางกลุ่มหนีภัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อหาที่หลบภัย
3. หนีภัยน้ำท่วมมาจากบ้านหนองสาหร่าย

ด้านสาธารณูปโภค

การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค เช่น

- ถนน เมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนนดิน
- เป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2525 ยาว 2,000 เมตร
- เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก เมื่อ พ.ศ. 2540 ยาว 300 เมตร
- ถนนทั้งหมู่บ้านยาว 4,000 เมตร

ภายในหมู่บ้านมีการพัฒนาถนนขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้การคมนาคมมีความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ยังมีบางส่วนเป็นถนนหินคลุก ถนนลูกรังและถนนดิน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการคมนาคมสัญจรไปมาในหมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูฝน

การโทรคมนาคม

ระบบโทรศัพท์ มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่วนบุคคล จำนวน 20 เครื่อง โทรทัศน์สาธารณะ จำนวน 3 จุด

การไฟฟ้า

ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2530 ประชากรในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน แต่บางส่วนต้องพ่วงกับเพื่อนบ้านและไฟฟ้าสาธารณะในหมู่บ้านยังมีไม่เพียงพอ

ประปาหมู่บ้าน

ยังไม่มีน้ำประปาใช้ แต่อยู่ในระหว่างการพิจารณาอนุมัติโครงการ

1.2 สภาพภูมิศาสตร์ (C2)

หมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีสภาพเป็นที่ราบลุ่ม มีความลาดเอียงจากทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปยังทิศใต้ ดินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดินลี้กมีการระบายน้ำได้ดี สามารถให้น้ำซึมผ่านได้ดี ดอนบน ดอนกลางน้ำซึมผ่านได้ดีปานกลาง ดินบนมีสีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลปนเทา มีความสมบูรณ์ปานกลาง เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ และการทำนา

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ ในหมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ต้นไม้ส่วนใหญ่จะเป็นต้นประดู่ ต้นเต็ง ต้นรัง และต้นสะเดา ฯลฯ

แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน มีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ อ่างเก็บน้ำห้วยยาง และมีบ่อน้ำบาดาล จำนวน 15 แห่ง

1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคม (C3)

อาชีพของประชากรในบ้านบุตลัด ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น การทำนา ทำไร่ เมื่อว่างจากภาคเกษตรกรรมจะไปประกอบอาชีพเป็นแรงงานรับจ้างทั่วไป คนในวัยแรงงานจะออกไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

ทางด้านรายได้ยังไม่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างเพียงพอ ยังคงมีหนี้สินเป็นจำนวนมาก และมีรายได้ที่ไม่แน่นอน รายได้ยังคงไม่พอกับรายจ่าย รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศตามธรรมชาติ แหล่งน้ำมีไม่เพียงพอกับการเกษตร คือไม่สามารถมีน้ำใช้ในการเกษตรตลอดทั้งปี

1.4 วัฒนธรรมประเพณี (C4)

ประชาชนในหมู่บ้านบุตลัด หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ฉะนั้นถือศาสนาพุทธ และมีวัดประจำหมู่บ้าน ซึ่งประชาชนในหมู่บ้านมีการทำบุญตามประเพณีท้องถิ่น และวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่

เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี	วันเด็กและวันขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	เทศมหาชาติ
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	ทอดผ้าป่า
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	-
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี	-
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	วันเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี	วันแม่แห่งชาติ
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	วันเสาร์ทไทย
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	วันออกพรรษา, กวนข้าวทิพย์, ทอดกฐิน
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	ลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	วันพ่อแห่งชาติ

โรงเรียนและการศึกษา ประชาชนหมู่บ้านบุตลัด ไม่มีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน จึงต้องไปเรียนในโรงเรียนที่เป็นส่วนรับผิดชอบของอำเภอปักธงชัย ดังนั้นประชาชนส่วนใหญ่ จึงจบการศึกษาภาคบังคับ มีเพียงบางส่วนที่ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา

ปัจจุบันได้มีศูนย์การศึกษาประจำตำบล ทำให้ประชาชนมีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น

จากเอกสารและการสัมภาษณ์อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านยังมีสุขภาพที่ยังไม่สมบูรณ์นัก แต่ปัจจุบันการเดินทางมารับบริการที่สถานีอนามัยก็สะดวกมากขึ้น รวมถึงหน่วยงาน อสม.ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้เข้าตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องเพิ่มมากขึ้น

1.5 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร (C5)

ทำเลที่ตั้ง บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของตำบลไชยมงคล มีเนื้อที่ประมาณ 6,250 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตรทั้งหมด และมีสถาบันการเกษตร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสตรีแม่บ้าน และกลุ่มเกษตรยังชีพพึ่งตนเอง

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านหนองพลวงใหญ่ หมู่ที่ 3 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลโคกไทย ตำบลปึกธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลพลับพลา อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อ่างเก็บน้ำห้วยยาง และบ้านหนองพลวงใหญ่ หมู่ที่ 3 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรในหมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ยังมีการดำรงชีวิตแบบเครือญาติ ไม่ว่าจะประกอบกิจการใด ๆ จะเน้นความเกรงใจและให้เกียรติญาติพี่น้องเป็นอันดับแรก

1.6 ผู้นำชุมชน และการรวมกลุ่มและปัญหาท้องถิ่น (C6)

หมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีผู้นำหมู่บ้านทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้แก่ ผู้นำหมู่บ้านที่ได้มาจากการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการรับรองจำนวน 3 คนดังนี้

- | | |
|-----------------------|--|
| 1. นาย สุภาพ ชวารา | ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน |
| 2. นายทวี ปรุ๋ยกระโทก | ตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล |
| 3. นายบุญมี วากระโทก | ตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล |

นอกจากนี้ยังมีผู้นำกลุ่มซึ่งมาจากการเลือกตั้งของชาวบ้านที่ไม่เป็นทางการได้แก่

- | | |
|-----------------------|--|
| 1. นายอิว ปรุ๋ยกระโทก | ตำแหน่ง ประธานกองทุนหมู่บ้าน |
| 2. นายกบ เต็งศักดิ์ | ตำแหน่ง ประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของหมู่บ้าน |

- | | |
|---------------------------|---|
| 3. นายช่วง ว่าวจังหวัด | ตำแหน่ง ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน |
| 4. นางหวาง ทิพย์พันธุ์ | ตำแหน่ง ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน |
| 5. นายทะเอียด ปรีโยกระโทก | ตำแหน่ง ประธานกลุ่มเยาวชน |
| 6. นายสมยศ พินิจพงศ์ | ตำแหน่ง ประธานกลุ่มเกษตรยั่งยืนพึ่งตนเอง |
| 7. นายควน ทิพย์พันธุ์ | ตำแหน่ง ประธานกลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน |
| 8. นายช้อน สว่างศรี | ตำแหน่ง ประธานกลุ่มเกษตรกรพื้กชำระหนี้ |

การจัดตั้งกลุ่ม

1. กลุ่มกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - มีสมาชิกจำนวน 85 คน
 - มีเงินทุนทั้งหมดจำนวน 1,000,000 บาท
2. กลุ่มสัจจะออมทรัพย์
 - มีสมาชิกจำนวน 91 คน
 - มีเงินออมทรัพย์ จำนวน 40,950 บาท
3. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน
 - มีสมาชิกจำนวน 11 คน
 - มีเงินทุนสะสม จำนวน 2,200 บาท
4. กลุ่มสตรีแม่บ้าน
 - มีสมาชิกจำนวน 10 คน
 - มีเงินทุนสะสม จำนวน 28,000 บาท
5. กลุ่มเยาวชน
 - มีสมาชิกจำนวน 20 คน
 - ไม่มีเงินทุนสะสม
6. กลุ่มเกษตรยั่งยืนพึ่งตนเอง
 - มีสมาชิกจำนวน 40 คน
 - มีเงินทุนสะสมจำนวน 5,500 บาท
7. กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน
 - มีสมาชิกจำนวน 80 คน
 - มีเงินทุนสะสมจำนวน 4,000 บาท
8. กลุ่มเกษตรกรพื้กชำระหนี้

-มีสมาชิกจำนวน 30 คน

-มีเงินทุนสะสม จำนวน 49,500 บาท

กิจกรรมของกลุ่มทั้ง 8 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะมีการประชุมปรึกษาและเสวนาร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง หรือเมื่อปัญหาและต้องการที่แจ้งทำความเข้าใจกับสมาชิกกลุ่ม พร้อมเสนอปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาหารือร่วมกัน หากเป็นการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ จะใช้วิธีประกาศเสียงตามสายภายในหมู่บ้าน ส่วนด้านภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นเองนั้นชาวบ้านยังไม่มีใครมีภูมิปัญญาในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ต้องได้รับการชี้แนะและการฝึกอบรมจากภาครัฐเป็นเรื่อง ๆ

1.7 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา (C7)

ภาครัฐได้เข้ามาช่วยเหลือหมู่บ้านหลายโครงการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ นอกจากนี้ก็ยังมีโครงการจัดให้มีถังขยะที่มาตรฐานประจำหมู่บ้าน เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรค

ภาคเอกชนที่เข้าร่วมมือช่วยพัฒนาหมู่บ้านจะเป็นในรูปแบบเงินอุดหนุนจากพรรคการเมือง ตามโครงการต่าง ๆ ที่ชาวบ้านร่วมกันเสนอขึ้น เช่น เงินอุดหนุนให้มีการติดตั้งหลอดไฟฟ้าตามแยกต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเพื่อให้แสงสว่างเวลากลางคืน เงินอุดหนุนพัฒนาสนามกีฬาสำหรับเยาวชนภายในหมู่บ้าน

ตอน 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

วัตถุประสงค์ ข้อ 1 การบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก

กองทุนหมู่บ้านบุคคาล ได้รับอนุมัติเงินเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2545 โดยเก็บรักษาเงิน 1 ล้านบาทไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ หมายเลขบัญชีธนาคาร กองทุนหมู่บ้านบุคคาล เลขที่ 06-4318-20-011008-8 ส่วนเงินกองทุนตั้งจะที่สมาชิกกองทุนได้ร่วมกันสะสมไว้จำนวน 10 เดือนมียอดเงิน 4,650 บาท เก็บเงินไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ เลขที่บัญชี 06-4318-20-011028-4

ขั้นตอนในการขอกู้และเอกสารประกอบการกู้

1. ต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนก่อน
2. เขียน โครงการอาชีพที่จะขอกู้เงิน ไปลงทุน

3. ขึ้นเอกสารประกอบการกู้ได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสมุดเงินฝากธนาคารออมสิน หมายเหตุ สำเนาสมุดเงินฝากธนาคารออมสินผู้กู้ต้องไปเปิดบัญชีกับธนาคารออมสินก่อน
4. กรรมการพิจารณาตรวจสอบ เพื่ออนุมัติเงินแล้วให้ทำสัญญา 1 ชุด และมีบุคคลค้ำประกัน 2 คน
ชั้นตอนนี้มีปัญหาและอุปสรรคตรงที่ชาวบ้านเขียนโครงการที่จะดำเนินงานไม่เป็น อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ถูก

การคัดเลือกผู้กู้

1. ผู้กู้ต้องมีภูมิลำเนา มีทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่บ้านบุคคาล ไม่น้อยกว่า 6 เดือน
2. มีอายุ 20 บริบูรณ์
3. ไม่ติดการพนัน ไม่พิการสามารถประกอบอาชีพได้
4. ต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนก่อน

การดำเนินงานตามชั้นตอนนี้จะไม่พบปัญหาและอุปสรรคใดๆ

หลักเกณฑ์ในการอนุมัติเงินกู้

1. พิจารณาจากโครงการของผู้กู้ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน
2. พิจารณายอดเงินที่ขอกู้ว่าเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินการตามโครงการหรือไม่
3. พิจารณาจากประวัติส่วนตัวของผู้กู้ ประวัติด้านความประพฤติ และประวัติด้านการเงิน
ชั้นตอนนี้จะมีปัญหาตรงที่ผู้กู้ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ
ต้องการจะได้รับเงินเต็มจำนวนที่ขอกู้เท่านั้น

การโอนเงินให้ผู้กู้

1. ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้แล้วต้องไปเปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารออมสินสาขาประจวบฯ
2. กรรมการกองทุนจะโอนเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านบุคคาล เข้าบัญชีของสมาชิกผู้กู้
ชั้นตอนนี้มีปัญหาเนื่องจากสมาชิกผู้กู้อยากได้เงินสดที่สะดวก รวดเร็วไม่ต้องการผ่านระบบบัญชียุ่งยากหลายขั้นตอน

การรับชำระหนี้

1. ผู้กู้แจ้งความประสงค์ขอชำระหนี้เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยต่อคณะกรรมการกองทุน

2. ผู้กู้นำเงินที่จะชำระคืน ไปโอนเข้าบัญชีเงินล้านของกองทุนหมู่บ้านบุคคาล ผ่านทางธนาคารออมสินสาขาประจวบคีรีขันธ์
3. ผู้กู้นำใบเสร็จรับเงินหรือใบแจ้งการ โอนเงินมามอบแก่คณะกรรมการกองทุน
4. ขกเลิกสัญญากู้ยืมเงิน

ขั้นตอนนี้ยังไม่พบปัญหาใด ๆ เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดคืนทุน

การจัดสรรผลประโยชน์

1. ปันผลค่าหุ้น	15%
2. ประกันความเสี่ยง	20%
3. เหลือคืนผู้กู้	5%
4. ตอบแทนคณะกรรมการ	10%
4. เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน	10%
5. สมทบเข้ากองทุน	10%
6. จัดสวัสดิการแก่สมาชิก	10%
7. เพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน	15%
8. อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร	5%

จำนวนสมาชิกกองทุน

จำนวนสมาชิก ณ วันที่ 22 มกราคม 2545 มีสมาชิกกองทุน 85 คน และมีสมาชิกกู้เงินไปแล้ว 71 คน เป็นเงินจำนวน 932,000 บาท

เงินกองทุนหมู่บ้านบุคคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้แล้ว ตัวอย่าง เช่น

1. นายเหมือน เกษตรวาทิ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำไร้อ้อย
2. นางทองคุณ เต็งศักดิ์แว่น ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 15,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อเลี้ยงสุกร
3. นางนงแก้ว ชวารา ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 15,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อขายของชำ
4. นายช่วง ว่าวจันทร์ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 16,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อค้าขาย
5. นายถนอม เต็งศักดิ์แว่น ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 10,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำนา
6. นายเชิด ปุ๋ยกระโทก ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำไร่มันสำปะหลัง
7. นายวิโรจน์ เต็งศักดิ์แว่น ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำไร้อ้อย
8. นางพิมพ์ เจนปรี ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 20,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อทำนา

9. นางบุญเหลือ อาสากิจ ได้รับอนุมัติเงินให้กู้จำนวน 10,000 บาท วัตถุประสงค์เพื่อซ่อมรถจักรยานยนต์

การใช้เงินตามวัตถุประสงค์

จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้ ณ วันที่ทั้งหมด 71 คน ซึ่งแยกออกเป็นรายกลุ่มอาชีพทั้งเป็นการลงทุนในอาชีพใหม่และเพิ่มทุนในอาชีพเดิมที่ทำอยู่แล้ว

ข้อ 1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบุคต หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มี ทั้งหมด 15 คน โดยแยกเป็นชาย 7 คน หญิง 8 คน คุณสมบัติของกรรมการทั้งหมดต้องเป็นคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านบุคต ไม่นต่ำกว่า 2 ปี เป็นบุคคลที่ทุ่มเทและเสียสละเพื่องานส่วนรวมของหมู่บ้านมาโดยตลอด และเป็นผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่เคยผ่านงานด้านบริหารจัดการมาแล้วบางส่วน คณะกรรมการทั้ง 15 คนจะถูกแต่งตั้งมาจากชาวบ้านทั้งหมดที่มาร่วมทำประชาคม ประมาณ 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านบุคต โดยวิธีเสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมทั้ง 15 คนแล้วให้ชาวบ้านทั้งหมดยกมือสนับสนุน และคณะกรรมการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องมีความเต็มใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที คณะกรรมการ 1 ชุดจะดำรงตำแหน่ง 2 ปี เมื่อบริหารงานไปได้ 1 ปี คณะกรรมการจะจับฉลากออกกึ่งหนึ่งแล้วเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทนชุดที่จับฉลากออกไป (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี, 2544) ส่วนการจัดสรรตำแหน่งต่าง ๆ คณะกรรมการทั้งหมดจะคัดเลือกกันเองตามความเหมาะสม โดยดูจากความสามารถ ความรู้ และประสบการณ์การทำงานของแต่ละคน การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการได้แก่

1. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 2 ปี
2. ตาย
3. ลาออก

กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านบุคต เริ่มต้นจากคณะกรรมการที่เป็นแกนนำหลัก ๆ เช่น ประธานกองทุน เภรผู้ญักกองทุน และเลขานุการกองทุน ได้ช่วยกันร่างระเบียบกองทุนหมู่บ้านบุคต โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐาน นำระเบียบกองทุนที่ร่างเสร็จทั้งหมดเสนอต่อที่ประชุมชาวบ้าน เพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติต่อไป ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการร่างระเบียบกองทุนส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องระยะเวลากองทุนภายใน 1 ปี ซึ่งต้องให้สอดคล้องกับระเบียบ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จะขยายระยะเวลาให้ชาวออกไปมากกว่า 1 ปี ตามความประสงค์ของชาวบ้านไม่ได้

ข้อ 1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง

ชาวบ้านนุศาล ได้มีการพึ่งพาตนเองตั้งแต่กระบวนการสรรหากรรมการกองทุน กระบวนการร่างระเบียบกองทุน กระบวนการจัดทำบัญชีกองทุน ซึ่งการบริหารจัดการดังกล่าวจะมีการช่วยเหลือประสานงานกันของคณะกรรมการกองทุนทุกฝ่าย มีการประชุมร่วมกันเดือนละ 1 ครั้งเพื่อเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งปัญหาด้านการบริหารจัดการกองทุน ปัญหาของสมาชิกผู้กู้เงิน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพกองทุนที่เข้มแข็งยั่งยืน เมื่อปัญหาถูกแก้ไขการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ก็คล่องตัวโดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกเกิดความเชื่อมั่น ส่งผลให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในกลุ่มอาชีพเดียวกัน นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในอนาคตโดยไม่ต้องพึ่งพาภาครัฐ ทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศได้อีกระดับหนึ่ง

ประโยชน์จากการพึ่งพาตนเองดังกล่าวทำให้สมาชิกกองทุนและกรรมการกองทุนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านทำให้เกิดประสบการณ์ ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันขึ้นระหว่างหมู่บ้านอื่นภายในตำบลเดียวกัน เช่น ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน (สรช.) ซึ่งประกอบด้วยองค์กรเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในตำบลเดียวกัน เชื่อมโยงกับองค์กรกลุ่มอาชีพ และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตรภายในตำบลเดียวกัน กิจกรรมของเครือข่ายนี้จะเน้นที่การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันในการร่วมแก้ปัญหา พัฒนาชุมชนนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ข้อ 1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

การให้ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากต่อการพัฒนาอาชีพของชาวบ้าน เพราะอาชีพเกษตรกรรมที่ต้องอยู่กับท้องไร่ท้องนาโอกาสที่จะทราบข่าวความเคลื่อนไหวทางการตลาด โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับผลผลิตมีน้อยมาก ดังนั้นในหมู่บ้านนุศาล จะมีประชาสัมพันธ์หมู่บ้านและสมาชิกสภา อบต. เป็นผู้สื่อข่าวเนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะเข้าร่วมประชุมกับทางการเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐแล้วนำไปถ่ายทอดให้กับชาวบ้านอีกต่อหนึ่ง สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ก็จะมีหลายรูปแบบ เช่น ผู้ใหญ่บ้านพูดผ่านหอกระจายข่าว การติดประกาศข่าวสารไว้ที่ศาลาแจ้งข่าวแก่ชาวบ้าน และการเรียกประชุมชาวบ้านทั้งหมดเพื่อรับฟังร่วมกัน

ส่วนการสร้างความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบุดาด ประธานกองทุนจะศึกษาและรวบรวมความรู้ รับฟังข่าวสารเรื่องของกองทุน และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของภาครัฐ แล้วนำมาถ่ายทอดให้คณะกรรมการกองทุนทั้งหมด 15 คน ได้รับทราบและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ กรอบความรู้ นำมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้าน ทั้งนี้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านก็ได้ร่วมเสริมสร้างเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านด้วยการทำเวทีชาวบ้าน ร่วมเสวนาให้สมาชิกกองทุนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน การแบ่งกลุ่มอาชีพ เพื่อให้สมาชิกกองทุนช่วยเหลือเกื้อกูล แก้ไขปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น

นอกจากนี้การมีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านเช่น กองทุนเงินล้าน เงินออมทรัพย์ กองทุนเงินล้าน จะ ช่วยเหลือเกื้อหนุนให้เกิดการลงทุน สร้างงาน สร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ได้อีกระดับหนึ่ง

ข้อ 1.5 ประชากรมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

การเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้กับประชาชนชาวบ้านบุดาด โดยเฉพาะโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งมีบัณฑิตกองทุนเป็นแกนนำ โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกองทุนระดับหมู่บ้าน เช่น จัดกิจกรรมเสวนาของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนและประกอบอาชีพเดียวกัน ได้แก่กลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม ค้าขาย และบริการ เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น และสรุปผลร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรม สรุปรบทเรียนชุมชน โดยให้คณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนเสวนาร่วมกัน

การกำหนดแผนแม่บทชุมชน AIC โดยขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในหมู่บ้านบุดาด ได้แก่คณะกรรมการฝ่ายพัฒนาต่างๆ ครูในโรงเรียน และพัฒนากรประจำตำบล เพื่อวิเคราะห์แผนแม่บทร่วมกัน

จากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับหมู่บ้านที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เป็นการสร้างศักยภาพของประชากรในหมู่บ้าน และเชื่อมโยงไปสู่การเพิ่มศักยภาพของประชากรระดับท้องถิ่นในตำบลเดียวกัน โดยบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านที่อยู่ในตำบลเดียวกันร่วมกัน จัดทำเวทีสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยที่มีตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมเสวนาและสรุปผลร่วมกัน ทำให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพ ของประชากรในระดับตำบลขึ้นตามลำดับ

อุปสรรคที่พบจากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ดังกล่าว ก็คือจะได้รับความร่วมมือน้อยมาก โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระดับตำบล เพราะตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านไม่ยอมเสียเวลามาร่วมเสวนา เพราะไม่ได้คำตอบแทนจากการเดินทาง และเสียเวลาจากการประกอบอาชีพส่วนตัว

ทัศนคติของชาวบ้านบุคคาลที่มีต่อกองทุนเงินล้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่รู้สึกยินดีมาก ที่มีกองทุนอยู่ในหมู่บ้าน เพราะจะช่วยให้ชาวบ้านได้มีแหล่งกู้ยืมเงินในหมู่บ้านที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ แต่ทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการกองทุนพบว่า ชาวบ้านยังไม่เข้าใจบทบาทของคณะกรรมการกองทุน ยังมองในแง่ลบที่ว่าคณะกรรมการกองทุนจะเข้ามาหาผลประโยชน์แก่ตนเอง และพวกพ้อง

ผลการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้เงินส่วนใหญ่ จะไม่ได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ แต่จะนำเงินไปเพิ่มทุนในอาชีพ ที่ตนเองได้ทำมาก่อนที่จะมีเงินกองทุนมาช่วยเหลือ ซึ่งสมาชิกผู้กู้เงินทุกคนมีประสบการณ์ในด้านอาชีพเหล่านั้นอยู่แล้ว แต่ลักษณะการดำเนินงานหลังจากผู้เงินกองทุนไปเพิ่มเติมแล้ว ก็ยังอยู่ในรูปแบบเดิม ไม่ได้เพิ่มประสิทธิภาพในอาชีพเท่าที่ควร ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาอาชีพที่แน่นอน ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมให้กองทุนหมู่บ้านบุคคาล บรรลุเป้าหมายได้เริ่มต้นที่ชาวบ้านบุคคาลมีลักษณะครอบครัวที่เป็นเครือญาติกันเกือบทั้งหมู่บ้านล้วนแต่เป็นชนพื้นเมืองโคราชแต่ดั้งเดิมจะมีอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ก็มีจำนวนน้อยไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ชาวบ้านจึงมีความผูกพันกัน รักใคร่และปรองดองกันมาโดยตลอด เมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นใกล้กับหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีงานทำ มีอาชีพที่มั่นคงทุกครัวเรือนไม่ทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจึงเกิดความอบอุ่นในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์จัดตั้งขึ้นเพื่อระดมเงินออมในหมู่บ้าน กลุ่มสตรีแม่บ้านเพื่อการเกษตร จัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมกันพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว

ด้านคณะกรรมการกองทุนก็มาจากการแต่งตั้งของชาวบ้านและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านอยู่เป็นประจำและมีความเสียสละเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

ด้านผู้นำหมู่บ้าน โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านในช่วงแรกไม่มีความยุติธรรมและไม่ค่อยรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตนทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยพอใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร แต่ปัจจุบันได้มีการเลือกตั้งใหม่ และได้ผู้ที่ชาวบ้านพอใจ จึงทำให้งานทุกอย่างดำเนินไปด้วยดี บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านบุคคาล ได้ทุ่มเทและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น มีจุดมุ่งหมายอยากเห็นกองทุนหมู่บ้านพัฒนาไปพร้อม ๆ กับอาชีพของชาวบ้าน

ประวัติส่วนตัวของบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านนุดาล

ชื่อ นางภัทริญา จันทรัช เพศ หญิง
การศึกษา จบปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
สาขาบริหารธุรกิจ (การบัญชี)

ภูมิลำเนา เป็นคนจังหวัดนครราชสีมา

สถานภาพ สมรส

ความสามารถพิเศษ มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และมนุษย์สัมพันธ์ดี

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านนุดาล ได้แก่ ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐผู้กองทุน เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่และสมาชิกกองทุนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนยังไม่มีตัวแทนภาครัฐมาอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านและสมาชิกกองทุนให้เข้าใจถึงเป้าหมายของกองทุนเงินล้านในทิศทางเดียวกัน

การที่ผู้นำชุมชนแบ่งเป็นฝ่ายเห็นแก่ประโยชน์ของพวกเขาเองทำให้เกิดความขัดแย้งของผู้นำทั้งที่เลือกตั้งมาเป็นทางการและผู้นำที่ได้รับเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้ชาวบ้านเกิดความไม่มั่นใจ ไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของกองทุน ขาดการร่วมมือประสานงานกันระหว่างผู้นำชาวบ้านบางกลุ่มกับชาวบ้านทั่วไปและสมาชิกกองทุน การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องกองทุนที่ไม่ถูกต้องต้องเป็นการบั่นทอนความก้าวหน้าของกองทุนเป็นอย่างยิ่ง

หนี้สินเดิมของชาวบ้าน โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งทั้งเงินกู้ในระบบ เงินกู้จากสถาบันการเงิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เงินกู้นอกระบบ ได้แก่ เงินกู้จากนายทุนซึ่งคิดอัตราดอกเบี้ยสูงมาก จากการสัมภาษณ์พบว่าสมาชิกผู้กู้เงินส่วนใหญ่มีหนี้สินเดิมอยู่มาก

ไม่มีสถานที่สำหรับใช้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่เป็นอาคารหรือสำนักงานที่มั่นคง จึงไม่มีระบบการจัดเก็บเอกสารที่ถูกต้องเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การค้นหาและยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่มีระบบ ตรวจสอบยาก และแก้ไขปรับปรุงก็ลำบาก

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในหมู่บ้าน ระหว่างหมู่บ้านและระดับตำบล

คณะกรรมการกองทุนระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน มีพัฒนากรอำเภอเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ มีหน้าที่ประเมินความพร้อมสนับสนุนการเตรียมความพร้อม สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมืองสนับสนุนและติดตามการดำเนินกิจกรรมของกองทุนและปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับ

จังหวัดมอบหมาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันในการบริหารการจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรประชาชนเครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือประสบการณ์ ด้านการพัฒนา

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านนุดาล

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ชี้วัด	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
1. ความสามัคคี	ปานกลาง	50
2. ความซื่อสัตย์	ปานกลาง	50
3. การยกย่องคนทำความดี	ปานกลาง	50
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	มาก	50
5. การร่วมประชุมสัมมนา	ปานกลาง	50
6. ผู้นำมีคุณธรรม	ไม่ใช่	50
7. การร่วมกันแก้ปัญหา	ไม่ใช่	50
8. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม	จำนวน 1 ครั้งต่อเดือน	
9. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้	125 ครอบครัว	50
10. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง	110 ครอบครัว	50
11. การตั้งกลุ่ม/องค์กร	2 องค์กร	50
12. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	6 คน	50

(ที่มา:บร. 2 รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก)

จากการที่บัณฑิตกองทุนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของหมู่บ้านนุดาลทั้งจากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า ชาวบ้านนุดาลจะมีความสามัคคีรักใคร่ปรองดองกันดีแบบเครือญาติ

มีการช่วยเหลือก็ถูกกันดีพอสมควร เมื่อมีหนี้สินก็จะชำระหนี้ครบจำนวนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ไม่คดโกง ใครทำคุณงามความดีไว้ก็จะถูกยกย่องให้เป็นเชิงอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น

เนื่องจากหมู่บ้านบุตาค อยู่ใกล้เขตอุตสาหกรรมโชคชัย โรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอ ปักธงชัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีและสวนสัตว์ จึงทำให้ชาวบ้านมีงานทำหาเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่มีการอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นพร้อมหน้ากันส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวชาย ส่วนผู้คือยโอกาสที่ประกอบอาชีพไม่ได้ เช่น คนชราและคนพิการก็จะมีการรัฐมาให้ความช่วยเหลือบ้างแต่ก็ยังเป็นส่วนน้อยเพราะยังมีคนชราที่ยากจนอยู่จำนวนมากที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ สำหรับกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานก็จะมีการรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มอาชีพโดยการสนับสนุนจากภาครัฐทั้งในด้านเงินทุนและการส่งบุคลากรเข้าฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น การทำไข่เค็ม การทำขนมจากถั่วเขียวที่ชาวบ้านปลูกเอง การทอผ้าด้วยกี่กระตุก การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติกและการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้าน เพราะใน 1 ปีจะมีตัวแทนภาครัฐเข้ามาอบรมประมาณ 1 - 2 ครั้ง ซึ่งยังถือว่าน้อย

ผู้ใหญ่บ้านบ้านบุตาค คนปัจจุบันเป็นผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเพราะมีคุณธรรม มีการเรียกประชุมสัมมนาชาวบ้านทุก 1 เดือนหรือตามความจำเป็น เพื่อแจ้งข่าวสารจากภาครัฐและร่วมมือกับชาวบ้านในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน โดยไม่ต้องอาศัยภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ เว้นแต่ปัญหาที่ต้องอาศัยงบประมาณที่ใช้เงินจำนวนมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคล

กรณีที่ 1 นายโอ่ง	อานจังหวัด	
อายุ	45 ปี	
สถานภาพ	สมรสแล้ว	
การศึกษา	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	
อาชีพ	รับจ้างทั่วไป	
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	3.000 บาท (ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว)	
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	8 คน	
หนี้สินเดิม	กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	
	จำนวน 10.000 บาท	
สาเหตุของการเป็นหนี้	รายได้จากการประกอบอาชีพทำนาไม่เพียงพอต่อการหาเลี้ยงครอบครัว	

ปัญหาในการประกอบอาชีพ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองต้องเสียดำเช่าที่เป็นรายปี
 กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 12,000 บาท
 วัตถุประสงค์ที่กู้ เพื่อนำไปปลูกมันสำปะหลัง เป็นอาชีพรองเพื่อเสริม
 รายได้ให้กับครอบครัว
 ประสบการณ์ เคยปลูกมันสำปะหลังมาแล้ว 1 – 2 ปี

กรณีที่ 2 นายเหมือน เกษตราวาทิ
 อายุ 55 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 อาชีพ เลี้ยงเป็ดขายไข่เป็ด
 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 8,000 บาท
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน
 หนี้สินเดิม กู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 50,000 บาท
 สาเหตุของการเป็นหนี้ นำเงินมาเพิ่มทุนซื้อพันธุ์เป็ดมาเลี้ยง
 ปัญหาในการประกอบอาชีพ เป็ดออกไข่น้อย และอาหารมีราคาสูง
 กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15,000 บาท
 วัตถุประสงค์ที่กู้ เพื่อนำเงินไปเพิ่มทุนซื้อพันธุ์เป็ดและอาหาร
 เป็ดและข้าวเปลือก
 ประสบการณ์ ประกอบอาชีพการเลี้ยงเป็ดมา 2 ปีแล้ว

กรณีที่ 3 นางนงแก้ว ชวารา
 อายุ 45 ปี
 สถานภาพ สมรสแล้ว
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 อาชีพ ค้าขายของชำ
 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 6,000 บาท
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน
 หนี้สินเดิม ไม่มี
 สาเหตุของการเป็นหนี้ ไม่มี

ปัญหาในการประกอบอาชีพ มีร้านขายของชำประเภทเดียวกันเกิดขึ้นในหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก ทำให้ขายสินค้าได้ยากและแข่งขันกันเอง

กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15,000 บาท

วัตถุประสงค์ เพื่อนำเงินไปซื้อสินค้ามาขายเพิ่มเติม โดยเฉพาะการขายอาหารสด

ประสบการณ์ ประกอบอาชีพค้าขายของชำมา 5 ปี มักจะพบปัญหาของการเงินแบบระบบเงินเชื่อมีลูกค้าขึ้นจำนวนมากแต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาและระดับประคองธุรกิจมาได้จนถึงปัจจุบันรายได้จากการค้าขายก็สามารถเลี้ยงครอบครัวได้พอสมควร

กรณีที่ 4. นายเดชา ชวนโพธิ์

อายุ 42 ปี

สถานภาพ สมรสแล้ว

การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.

อาชีพ ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 6,000 บาท

จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5

ปัญหาในการประกอบอาชีพ ในอาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ต้องอาศัยความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มากมายดังนั้นการจะทำงานจึงต้องใช้เงินทุนในการซื้ออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มเติมอยู่เสมอ ๆ

กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 20,000 บาท

วัตถุประสงค์ที่กู้ นำไปเพิ่มทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยต่อการพัฒนาการซ่อมรถจักรยานยนต์

ประสบการณ์ มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์มาแล้วเป็นเวลา 3 ปี ประสบความสำเร็จพอสมควร เพราะในหมู่บ้านไม่มีร้านซ่อมรถจักรยานยนต์

กรณีที่ 5 นายวิมล มณีเขียว
 อายุ 40 ปี
 สถานภาพ สมรสแล้ว
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 อาชีพ ทำไร่อ้อยและรับจ้างทั่วไป
 รายได้ของครอบครัว 8,000 บาท
 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน
 หนี้สินเดิม ไม่มี
 สาเหตุของการเป็นหนี้ ไม่มี
 ปัญหาในการประกอบอาชีพ ก่อตั้งจากธรรมชาติ
 กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน 20,000 บาท
 วัตถุประสงค์ที่กู้ นำไปลงทุนเพิ่มเพื่อขยายพื้นที่ทำไร่ให้มากขึ้น
 ประสบการณ์ มีประสบการณ์ในการทำไร่อ้อยมานาน 5 ปีแล้ว

กรณีที่ 6 นายสุริยันต์ สีชาครบุรี
 อายุ 30 ปี
 สถานภาพ สมรส
 การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 อาชีพ อุตสาหกรรมในครัวเรือน
 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,000 บาท
 หนี้สินเดิม กู้เงินจากนายทุน 100,000 บาท
 สาเหตุของการเป็นหนี้ เพื่อลงทุนซื้ออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ
 ปัญหาในการประกอบอาชีพ ไม่มีรถยนต์ในการขนส่งสินค้าของตัวเอง
 กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน 15,000 บาท
 วัตถุประสงค์ที่ขอกู้ เพื่อลงทุนเพิ่มและเป็นทุนหมุนเวียน
 ประสบการณ์ เคยทำปูนขม้นมานาน 5 ปีแล้วเนื่องจากเป็นธุรกิจใน
 ครัวครัวตีบทอดมาจากบิดามารดา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านบ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้าน และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด

2. วิธีการดำเนินการ

- ขั้นที่ 1 การศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีพอเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 5 ประมวลผลและสังเคราะห์

3. ผลการดำเนินงาน

กองทุนหมู่บ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2544 มีสมาชิกกองทุนทั้งสิ้น 85 คน คณะกรรมการบริหารจัดการกองทุน มีจำนวน 15 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 7 คน หญิงจำนวน 8 คน ได้รับอนุมัติเงินจากภาครัฐบาล

จำนวน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2545 โดยเก็บรักษาเงินไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ หมายเลขบัญชีเลขที่ 06-4318-20-011008-8 ได้ปล่อยเงินให้สมาชิกผู้ไปทั้งหมดจำนวน 71 รายเป็นเงินจำนวน 932,000 บาท โดยมีรายละเอียดการขอกู้ตามจุดประสงค์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) กู้ไปประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม 44 ราย
- (2) กู้เพื่อการเลี้ยงสัตว์ 10 ราย
- (3) กู้เพื่อทำการค้าขาย 9 ราย
- (4) กู้เพื่อทำกิจการด้านช่างซ่อมรถยนต์ 3 ราย
- (5) กู้เพื่อประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป(ทุนสำรองเลี้ยงชีพ) 3 ราย
- (6) กู้เพื่ออาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน (ทำปูนขม้น) 1 ราย

เมื่อมีกองทุนเงินด้านเกิดขึ้นชาวบ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีการพึ่งพาตนเอง เริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหากรรมการกองทุน กระบวนการร่างกฎระเบียบกองทุน การทำบัญชี การร่วมกันบริหารจัดการกองทุนให้เข้มแข็ง โดยมีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านได้เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนด้วยการจัดเวทีชาวบ้านให้สมาชิกผู้ได้มีส่วนร่วมเสนอแนะแนวคิดและวิธีแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพร่วมกันนอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้จากกองทุนหมู่บ้านบุคาลและกองทุนหมู่บ้านอื่นภายในตำบลเดียวกัน กู้โดยมีคณะกรรมการกองทุนระดับอำเภอเป็นฝ่ายประสานงาน และคณะบัณฑิตกองทุนของตำบลไชยมงคล ทุกคน

4. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านบุคาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านบุคาลขึ้นได้นั้น เริ่มจากชาวบ้านมีความร่วมมือกันประสานงานกันและมีความต้องการอยากให้มีกองทุนเกิดขึ้นในการประกอบอาชีพคณะกรรมการกองทุนก็มีความพร้อมและความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้เข้มแข็งและยั่งยืน มีชาวบ้านสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับมีการวางแผนจัดสรรผลประโยชน์จากกองทุน เพื่อพัฒนาหมู่บ้านทั้งพัฒนาคนและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านบุคาลบรรลุเป้าหมายได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่แบบเครือญาติกันทั้งหมู่บ้านก่อให้เกิดความรักใคร่ปรองดอง ทุกครอบครัวมีอาชีพและมีรายได้เงินเหลือครอบครัวได้เพิ่มขึ้นโดยไม่มีการอพยพย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่นทำให้เกิดความอบอุ่นและผาสุกในครอบครัวถึงแม้ชาวบ้านจะไม่ค่อยศรัทธาในตัวผู้ใหญ่บ้านมากนัก แต่ผู้นำ

กลุ่มด้านอื่นๆ ก็เป็นผู้ที่มีคุณธรรม ประกอบกับชาวบ้านเองโดยพื้นฐานมีความสามัคคีกันอยู่แล้ว

ปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านนุดาล ได้แก่ หนี้สินเดิมของชาวบ้านก่อนที่จะมีกองทุนเงินล้านเข้ามามีจำนวนมาก โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน ทั้งหนี้สินในระบบและนอกระบบ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เกิดการสร้างองค์กรเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกองทุนหมู่บ้านนุดาล และกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลไชยมงคล โดยมีคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ และคณะบัณฑิตตำบลไชยมงคลร่วมกันจัดเวทีประชาคมระดับตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และการแก้ปัญหาาร่วมกันของตัวแทนชาวบ้านในตำบลและตัวแทนคณะกรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ข้อ 4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านนุดาลมาจากความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่มีการคดโกงกันภายในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเรื่องการชำระหนี้ การที่ประชาชนในหมู่บ้านมีงานทำมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ศักยภาพด้านฐานะการเงินของชาวบ้านมีความมั่นคงการมีความเป็นอยู่แบบเครือญาติทำให้เกิดความเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้าน ก่อให้เกิดความสามัคคีแน่นแฟ้น เข้มแข็งและยั่งยืน

5. ผลกระทบโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อม

ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไปสามารถลงทุนประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นในครอบครัว ทำให้เกิดการจ้างงานขึ้นในหมู่บ้านสมาชิกสามารถปลดหนี้สินได้บางส่วน โดยเฉพาะหนี้เงินกู้นอกระบบผลประโยชน์จากกองทุนสามารถเก็บไว้ให้สมาชิกผู้กู้ได้ในอนาคต

ผลกระทบโดยอ้อม มีเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านนุดาล เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนอุดหนุนเกื้อกูลกันก่อให้เกิดความสามัคคีในทุกครอบครัว ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอีกระดับหนึ่ง

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ปฏิบัติงานอยู่ในหมู่บ้านนุดาล หมู่ที่ 2 ตำบลไชยมงคล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ระยะเวลาคืนทุนควรจะให้สมาชิกผู้กู้เงินผ่อนชำระเป็นงวด ๆ เช่น ชำระทุก 3 เดือน หรือชำระทุก 6 เดือน โดยเฉพาะสมาชิกที่ผู้กู้เงินไปเพื่อค้าขาย ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้

ชัดเจนมากขึ้น เพราะจะทำให้สมาชิกผู้กู้ไม่ต้องรับภาระหนี้สินหนักเกินไป และคณะกรรมการเองก็ลดความเสี่ยงต่อการไม่ชำระคืนได้ระดับหนึ่ง อีกทั้งสามารถมีเงินหมุนเวียนได้มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะที่ 2 ควรมีการการปล่อยเงินกู้ฉุกเฉินไม่ควรนำเงินมาเก็บไว้โดยเปล่าประโยชน์ แต่ควรระบุเงื่อนไขให้ชัดเจนว่าสมาชิกจะกู้เงินฉุกเฉินได้ในกรณีใดบ้าง

2. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ให้มีการกระจายงานให้คณะกรรมการในแต่ละตำแหน่งให้ทั่วถึง ไม่ใช้รวมงานรวมอำนาจไว้ที่คณะกรรมการคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ควรให้ทุกคนได้รับผิดชอบหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่เต็มความสามารถ และการคัดเลือกคณะกรรมการควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกเลือกได้สมัครใจมาทำงานด้วย เพราะถ้าไม่สมัครใจแล้วจะทำให้เกิดข้อบกพร่องต่อหน้าที่

ข้อเสนอแนะที่ 2 งานด้านเอกสารไม่มีระบบ โดยเฉพาะบัญชีไม่ถูกต้องตามหลักการบันทึกบัญชี ตรวจสอบได้ยาก

3. การนำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพ

ข้อเสนอแนะ อาชีพเดิมที่ผู้กู้เงินได้ทำไปก่อนที่จะมีกองทุนเงินล้าน เมื่อสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนไปแล้วไม่ได้มีการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจัง ไม่มีการเพิ่มทุนและไม่มีการลงทุนใหม่ อาชีพที่ทำยังอยู่ในรูปแบบเดิมขาดการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ดังนั้นควรมีการกระตุ้นให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพของคนให้ดีขึ้น โดยการจัดวิทยากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ มาให้ความรู้และแนะนำ พร้อมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนการมีอาชีพเสริมให้แก่สมาชิกด้วย เพื่อจะได้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ทวีศักดิ์ นพเกษร. วิฤตสังคัมไทย 2540 กับบทบาทวิทยากรกระบวนการ หนังสือชุด
ชุมชนเข้มแข็ง ลำดับที่ 2. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนเพื่อ
สังคัม ธนาคารออมสิน. 34 หน้า
- วิจิต นันทสุวรรณ และ จ่านง แรกพินิจ. 2541. รายงานการวิจัยประกอบร่าง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ประเด็น บทบาทของชุมชนกับ
การศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (เอกสารอัครำเนา)
- สุริยา วีรวงศ์. ม.ป.ป. แนวคิดการวิจัยและพัฒนา : วิธีการและเทคนิคของการวิจัย
เชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. (เอกสารอัครำเนา)
- อนันท์ กาญจนพันธุ์. 2544. วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน พลวัตรและศักยภาพ
ของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย. 240 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
30 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 26 หน้า
- สำนักงานกองทุนเพื่อสังคัม. คู่มือเตรียมความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท (ฉบับหมู่บ้าน).
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนเพื่อสังคัม ธนาคารออมสิน. 35 หน้า
- วิรัช เตียงหงษากุล. 2529. หลักการพัฒนาชุมชน : บทบาทของสถาบันการศึกษากับการพัฒนา
ชนบท. 240 หน้า